

הפטרה מבוארת

על-פי המלבי"ם

פרשת בהעלותך

שתי הלכות ביום

ספר זכריה ב, יד - ד, ז

בפרשת השבוע מובאת מצוות הדלקת המנורה בבית המקדש, ומפטירים בפרשה זו העוסקת בענין המנורה. זכריה היה מהנביאים שהתנבאו בתחילת בנין בית המקדש השני, וספרו הוא מכלל 'תרי עשר'.

פרק ב (יד) **רְנִי וְשִׁמְחִי בַת צִיּוֹן** כבר עתה בימי גלותך, על הישועה העתידה לבא אליך, **כִּי הִנְנִי בָא וְשִׁכְנֹתִי בְתוֹכְךָ, נָאִם ה'.** (טו) **וְנָלוּ גוֹיִם רַבִּים אֶל ה' בַּיּוֹם הַהוּא,** כי יתגיירו ויקבלו עליהם את דת האמת, **וְהָיוּ לִי לְעַם, וְשִׁכְנֹתִי בְתוֹכְךָ -** ובכל זאת עיקר שכינת ה' תהיה על עם ישראל, **וְיָדַעְתָּ כִּי ה' צָבָאוֹת שְׁלַחְנִי אֵלֶיךָ,** לברוך כי יש תקוה לאחריתך. (טז) **וְנָחַל ה' אֶת יְהוּדָה חֶלְקוֹ עַל אֲדָמַת הַקֹּדֶשׁ -** לעתיד לבוא יטול ה' את נחלת יהודה, שהיא סביבות ירושלים, שתהיה קדש לה', למגורי הכהנים והלוויים, ולמלך המשיח, **וּבָחַר עוֹד בִּירוּשָׁלַם,** כי ירושלים שלעתיד לבוא תהיה רחוקה מהמקדש, לאחר מקום הכהנים והלוויים הסמוך למקדש, ובית המקדש ישאר במקומו הראשון, **וּשְׁבַט יְהוּדָה יִקְבְּלוּ נַחֲלָה מִצָּפוֹן לְמִקְוֵם שִׁיחִיהָ קֹדֶשׁ לַה'.** (יז)

הִס כָּל בָּשָׂר - ישתקו כל בני האדם **מִפְּנֵי ה',** כאשר יתגלה לעתיד לבא, **כִּי יַעֲזֹר מִמֶּעוֹן קֹדְשׁוֹ** להעניש את אויבי יהודה. פרק ג (א) **נְבוּאָה זו עוֹסֶקֶת בַּכֶּהֱן הַגָּדוֹל** שהיה באותו זמן, יהושע בן יהוצדק, וראה זכריה בנבואה כיצד הוא נשפט בבית דין של מעלה. **וַיִּרְאֵנִי בְנְבוּאָה אֶת יְהוֹשֻׁעַ הַכֶּהֱן הַגָּדוֹל, עֹמֵד לִדְיִן לִפְנֵי מַלְאָךְ ה',** והשֵׁטֶן עֹמֵד עַל יְמִינֵי שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ, לְשִׁטְנוֹ, כי המלאך המלמד חובה עמד משמאל למלאך הדין את יהושע, שזהו ימינו של יהושע העומד מולו. (ב) **וְהָדִין הָרִאשׁוֹן שֶׁהָיָה עַל יְהוֹשֻׁעַ** היה בזמן קדום יותר, שקטרג עליו השטן בזמן שהשליכוהו לכבשן האש, ודנו אותו אם ראוי הוא להינצל על ידי נס, ובאותו זמן שמע את דברי ה', **וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשֵּׁטֶן, יִגְעַר ה' בְּךָ הַשֵּׁטֶן,** מצד שה' הוא בעל הרחמים ומטה את דין בריותיו לזכות, **וַיִּגְעַר ה' בְּךָ הַבָּחַר בִּירוּשָׁלַם,** כי מצד בחירת ה' בירושלים ראוי שיציל את הכהן הגדול ששירתו אבותיו בבית המקדש שבירושלים, והגם שלא היה ראוי לנס גמור כמו שאירע לחנניה מישאל ועזריה, שאפילו בגדיהם לא נשרפו, **הֲלוֹא זֶה אוֹד מִצֵּל מָאֵשׁ -** נפסק הדין שהוא עצמו יינצל מהאש, אף על פי שבגדיו נשרפו. (ג) **וְעַתָּה הִיא דִין נוֹסֵף עַל יְהוֹשֻׁעַ,** האם ראוי הוא שיהיה כהן גדול, וטעם הקטרוג עליו היה כיון שבניו נשאו נשים נכריות [כאמור בספר עזרא (י יח)] **וַיִּמְצָא מִבְּנֵי הַכֹּהֲנִים אֲשֶׁר הָשִׁיבוּ נָשִׁים נְכָרִיּוֹת מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל כִּי יוֹצֵדֵק וְאֶחָיו מַעֲשֵׂהוּ וְאֶלְיָעָזָר וְיָרִיב וְגַדְלָה"ו],** וכיון שהיה הדין על כהונתו הגדולה, הניכרת בלבשת שמונת בגדי הכהן הגדול, **רָאָה הַנְּבִיא בְמִרְאָה וַיְהוֹשֻׁעַ הָיָה לְבָשׁ בְּגָדִים צוּאִים -** מלוכלכים, המורים על הקטרוג שאינו ראוי ללבוש בגדי כהונה גדולה, **וְעֹמֵד לִדְיִן לִפְנֵי הַמַּלְאָךְ.** (ד) **וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ וַיֹּאמֶר אֶל הָעֹמְדִים לִפְנֵי לְאֹמֶר, הֲסִירוּ הַבְּגָדִים הַצּוּאִים מֵעַלְיוֹ,** כי אין להענישו על עוונות בניו, **וַיֹּאמֶר אֵלָיו, רָאָה שְׁבַמְעָשָׂה זֶה, שֶׁהוּא חִיצוֹנִי, שֶׁל הַסֵּרֶת הַבְּגָדִים שֶׁהֵם מִחוּץ לְגוֹף הָאָדָם, הָעֵבֶרְתִּי מֵעַלְיָךְ עוֹנֶךָ,** שהוא גם כן היה עוון חיצוני, של מעשי בניו, **וְהִלְבַּשׁ אֶתְךָ מַחְלָצוֹת -** בגדים נקיים, המורים על הזכויות. (ה) **כַּשֶּׁרָאָה הַנְּבִיא אֶת הַדָּבָר, שֶׁנִּמְחָלוּ עוֹוֹנוֹתָיו שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ, בִּיקֶשׁ גַּם הוּא בַעֲבוּרֹו, וַיֹּאמֶר, יִשְׁיִמוּ צִנִּיף טְהוֹר עַל רֹאשׁוֹ,** וזו המצנפת שהיא האות לכהונה הגדולה, ונתקבלה בקשתו של הנביא, **וַיִּשְׁיִמוּ הַצִּנִּיף הַטְּהוֹר עַל רֹאשׁוֹ שֶׁל יְהוֹשֻׁעַ, וַיִּלְבַּשְׁהוּ בְּגָדִים -** הלבישוהו בשאר בגדי הכהונה הגדולה, **וּמַלְאָךְ ה' עֹמֵד.** (ו) **וּבְאוֹתָהּ הָעֵת שֶׁהִלְבִּישׁ הַמַּלְאָךְ לְיְהוֹשֻׁעַ אֶת בְּגַדֵי הַכֹּהֲנָה הַגָּדוֹלָה, וַיַּעַד מַלְאָךְ ה' בְּיְהוֹשֻׁעַ לְאֹמֶר.** (ז) **כֹּה אָמַר ה' צָבָאוֹת, אִם בְּדַרְכֵי תֵלֵךְ, לְנַהוֹג בְּדַרְכֵי ה',** שהוא חנון ורחום, **וְאִם אֶת מִשְׁמַרְתֵּי תִשְׁמַר, לְקִיִּים אֶת תּוֹרַת ה' וּמִצְוֹתָיו, וְגַם אֶתְּהָ תִדְיִן אֶת בֵּיתִי,** שישגיח על עבודת הכהנים בבית ה' ודיני הקרבנות, **וְגַם תִּשְׁמַר אֶת חֻצְרֵי -** את חצרות המקדש, להשגיח על משמרת בית המקדש בכל פרטיו, **וְנִתַּתִּי לְךָ מִהֲלָכִים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה,** כי לעתיד לבא, בזמן בית המקדש השלישי, יהיו מצאצאיו של יהושע כהנים שישמשו במקדש, ויהיו הולכים בחייהם בין המלאכים [ורמוז לו גם על עת השמד שתהיה בזמן היוונים, שאנטיוכוס רצה לכלות את כהני ה' העובדים בבית המקדש, והי' גער בשטן, והיו החשמונאים כאוד מוצל מאש, והי' מחל את עוונם והלביש אותם מחלצות, שהם בגדי הכהונה, ששבו לשרת בבית ה' לאחר שנצחו בנס את היוונים]. (ח) **וְעַתָּה הוֹסִיף לְבַאֵר לּוֹ מֵתִי יִהְיֶה הַחֲזוֹן הַזֶּה, שִׁיִּלְכוּ צִאצְאָיו בֵּין הַמַּלְאָכִים בְּעוֹדָם חַיִּים, שֶׁזֶה יִהְיֶה לְאַחַר בֵּיאַת הַמְּשִׁיחַ, שְׁמַע נָא יְהוֹשֻׁעַ הַכֶּהֱן הַגָּדוֹל, אֶתְּהָ וְרַעֲיָךְ**

לתרומות והקדשות: 0765-404-360

ארגון 'שתי הלכות ביום' שולח מגוון לימודים בנושאים שונים, ובכמה שפות. מעוניין ללמוד ולהבין את שאר פרקי הנ"ך? הצטרף למסלול לימוד "נ"ך מבואר" של ארגון 'שתי הלכות ביום', ותקבל פרקי נ"ך מבוארים, בכל בוקר ישירות לתיבת הדוא"ל שלך! להצטרפות לאחד או יותר ממסלולי הלימוד בדוא"ל: office@2halachot.org

הַיִּשְׁבִּים לְפָנֶיךָ, שהם חנניה מישאל ועזריה, **כִּי אֲנֹשִׁי מוֹצֵפֶת הַמָּה**, שניצלו גם הם בנופלם לכבשן האש, **כִּי הִנְנִי מְבִיא** באחרית הימים **אֶת עֲבָדֵי צִמְחָה**, וקראו בשם זה כיון שכמו הצמח הטמון באדמה כך גם עתה נעלם ונטמן המשיח, וכשיגיע זמן הגאולה יתגלה ויצמח. (ט) **כִּי הִנֵּה הָאָבֶן אֲשֶׁר נִתְּתִי לְפָנֶיךָ יְהוֹשֻׁעַ** - אבן הפינה שהניחו בתחילת בניית בית המקדש, ומסר זרובבל מושל יהודה את האבן ליהושע הכהן הגדול שיניחנה ביסוד הבנין, וחקק יהושע **עַל אָבֶן אַחַת שְׁבַעָה עֵינַיִם**, לרמוז על שבע ספירות עליונות שדרכם יורד השפע אל העולם, לרמוז שמעתה תהיה עיקר ההשגחה וההשפעה דרך בית המקדש הנבנה מחדש, הרי הצורך בכך הוא רק עתה, שהשגחת ה' נסתרת ומשתלשלת מהעולמות העליונים בכמה שלבים, עד לעולם הזה, אבל לעתיד לבוא, לאחר ביאת המשיח, **הִנְנִי מִפְתַּח פֶּתַחָהּ** - כביכול הקדוש ברוך הוא בעצמו יפתח את הפתוחים הללו, כי תהיה השגחת ה' בעצמו חופפת על הארץ, **נֶאֱמַר ה' צְבָאוֹת, וּמִשְׁתִּי אֶת עֵוֹן הָאָרֶץ הֵיחָא בְּיוֹם אֶחָד**, כי ימחל להם ה' על מה שחטאו, ולא יחטאו עוד. (י) **בְּיוֹם הַהוּא, נֶאֱמַר ה' צְבָאוֹת, תִּקְרְאוּ אִישׁ לְרֵעֵהוּ אֶל תַּחַת גֹּפֶן וְאֶל תַּחַת תְּאֵנָה**, לעמוד בצילם, כפי שעשו בעת הנחת היסוד ואבן הפינה לבית המקדש, שהביאו עצי גפן ותאנה לעשיית צל על העומדים שם. פרק ד (א) **בַּנְּבוּאָה זֹאת זָכְרִית מְרֵאָה נֹסֵף מַעֲיֵן הַמְרָאָה הַקּוֹדֵם**, שבו התבארו לו ביתר פירוט הדברים שראה במחזה הקודם: **וַיִּשָׁב הַמַּלְאָךְ הַדָּבָר בִּי, וַיַּעֲרִינִי פְּאִישׁ אֲשֶׁר יַעֲזוּר מִשְׁנֵתוֹ**, כי בעת הנבואה נופל הנביא בשינה. (יא) **וַיֹּאמֶר אֵלַי, מָה אַתָּה רֹאֶה**, והתכוון לרמוז לו שבראיית מראה זה יבין גם את המראה הקודם שהראה לו, **וַאֲמַר, רֹאִיתִי וְהִנֵּה מְנוֹרֹת זָהָב כְּלָה, וְגִלְהָה עַל רֹאשָׁהּ** - יש מעליה 'מעייין', כלומר כלי גדול מלא שמן, **וְשְׁבַעָה נֹרֵתֶיהָ עֲלֶיהָ** - יש עליה את שבעת הנרות, שהם הבזיכים, שבתוכם השמן והפתילה, **שְׁבַעָה וְשְׁבַעָה מוֹצְקוֹת לְנֵרוֹת אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁהּ** - לכל אחד מהנרות יש שבעה צינורות המוליכים שמן מה'גולה' שמעל המנורה. והמנורה רומזת על אור ה' המאיר לעולם כולו, ומה שכולה זהב מרמז שכבוד ה' יתגלה בהוד והדר על העולם כולו, וה'גולה' שעל ראשה הוא המעיין העליון שמשם משפיע ה' את ברכתו לשבעת הנרות, שהם שבע הספירות העליונות, ולכל נר יש שבע צינורות, כיון שכל אחת מהספירות כלולה משבעת הספירות כולם, ובזה בא להראות לו במחזה הנבואה שלעתיד לבוא לא ישתלשל השפע דרך מערכת הטבע, בשלבים רבים, אלא ה' בעצמו יופיע בהיכל קודשו והארץ תאיר מכבודו. (יב) **וַשְׁנַיִם זַיִתִּים עֲלֶיהָ** - ושני עצי זית סמוכים לה, **אֶחָד מִיְמִין הַגִּלְהָה וְאֶחָד עַל שְׂמֹאלָהּ**. (יג) **וַאֲעַן וַאֲמַר אֶל הַמַּלְאָךְ הַדָּבָר בִּי לֵאמֹר, מָה אֵלֶיךָ, אֲדֹנָי**. (יד) **וַיַּעַן הַמַּלְאָךְ הַדָּבָר בִּי, וַיֹּאמֶר אֵלַי, הֲלוֹא יָדַעְתָּ מָה הַמָּה אֵלֶיךָ**, כי ענין המנורה ושבעת נרותיה מרמזים על דברים הידועים לבאים בסוד ה', וגם המנורה שבבית המקדש רימזה על כך. **וַאֲמַר, לֹא אֲדֹנָי, כִּי עַל אֵף שֶׁאֵינִי יוֹדֵעַ אֶת עֵיקַר עֲנִינָהּ שֶׁל הַמְּנוֹרָה, אֵינִי מֵבִין מַה נִּרְמָז בַּמְרָאָה הַזֹּאת, וּמָה עֲנִינָהּ שֶׁל הַמְּנוֹרָה לְנְבוּאָה זֹאת**. (טו) **וַיַּעַן וַיֹּאמֶר אֵלַי לֵאמֹר, זֶה דָּבָר ה' אֶל זְרַבְבָּל לֵאמֹר**, כלומר, במראה זה מרומז דבר ה' והבטחתו לזרובבל, שבעת שיביא ה' את המשיח שיהיה מזרעו של זרובבל, תהיה הנהגת ה' מעל הטבע, **לֹא בְּחֵיל** - ולא יצטרכו חיל שיתגבר בדרך הטבע, **וְלֹא בְכַח** - ולא על ידי המלאכים, העושים את הדברים בדרך נס, אך מכל מקום גם הם צריכים שיהיה כח מסוים שיחול עליו השפע, **כִּי אִם בְּרוּחֵי אֱמֶר ה' צְבָאוֹת**, כי רוח ה' לבדו ינהיג הכל וימשול בהשגחה פרטית, וזה רמז במנורת הזהב המראה על השגחת ה' ללא אמצעים כלל. (טז) **עַתָּה מֵתַנְבֵּא עַל אוֹתָהּ אֲבָן יִסוּד שֶׁחֶקֶק עֲלֶיהָ יְהוֹשֻׁעַ שְׁבַעָה עֵינַיִם**, וברבות הימים עד שיגיע קץ הגאולה תשקע האבן בעומק הר המוריה, וכשיגיע הזמן לבנות את הבית השלישי לא ימצאו את אותה האבן שצריכה להיות אבן היסוד, ועל זה אומר, **מִי אַתָּה הַר הַגְּדוֹל הַעוֹמֵד לְפָנַי זְרַבְבָּל** ומעכב אותי, וה' יצווה עליו שיהיה **לְמִישֹׁר, וְהוֹצִיא** על ידי זה **אֶת הָאָבֶן הָרֹאשָׁה מִמְּקוֹמָהּ**, כדי שיוכלו לייסד עליה את בנין הבית השלישי, **תְּשָׂאוֹת חֵן חֵן לָהּ**, כי כולם ישמיעו על כך קולות חן חן, ושלא כמו בבניית בית המקדש השני שלא מצא הבנין חן בעיני הזקנים שראו את הבית הראשון, כמו שנאמר (עזרא ג יב) **"וַרְבִּים מִהַפְּתִינִים וְהַלְוִיִּם וְרֹאשֵׁי הָאֲבוֹת הַזְּקֵנִים אֲשֶׁר רָאוּ אֶת הַבַּיִת הָרִאשׁוֹן בְּיָסְדוֹ זֶה הַבַּיִת בְּעֵינֵיהֶם בְּכִים בְּקוֹל גְּדוֹל וַרְבִּים בְּתַרְוָעָה בְּשִׂמְחָה לְהָרִים קוֹל"**, כיון שהבית השני היה פחות ביופיו וחשיבותו מהבית הראשון, הרי הבית השלישי יהיה גדול ביופיו ובחשיבותו משני בתי המקדש הקודמים, וימצא חן בעיני כולם:

לתרומות והקדשות: 0765-404-360

02-5005321